

Asia: VN/2243/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä ja muusta ulkoasusta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Uusi 3 c luku

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto (myöhemmin EPT-verkosto) kiittää mahdollisuudesta lausua tupakkatuotteiden ja niitä vastaavien tuotteiden pakkausten merkinnöistä.

Tupakkalain keskeisenä tavoitteena on vähentää ja ehkäistä tupakointia ja nikotiinituotteiden käyttöä. Lain tavoitteena on, että vuonna 2030 alle 5 prosenttia väestöstä käyttäisi tupakka- tai nikotiinituotteita päivittäin. Lain lisäksi tavoite on kirjattu päihdestrategiaan (2021), jossa alleviivataan sitoutumista tupakkalain tavoitteeseen.

On keskeistä, että uudet nikotiinituotteet tuodaan täysimääräisenä osaksi tupakkalakia. Tuotteita, kuten nikotiinipusseja, tulisi koskea samat rajoitukset kuin perinteistä tupakkaa. Uusien tuotteiden pakkausten ulkoasua koskevan sääntelyn tulee noudattaa samoja periaatteita, kuin muiden vastaavien tuotteiden. Sääntely on osa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, joka on keskeinen julkisen vallan tehtävä.

19 i §

EPT-verkosto kannattaa esitettyjä ehdotuksia savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkauksien merkintöihin. Tutkimusten mukaan nikotiinituotteiden pakkauksella on merkitystä siihen, miten houkuttelevana tuotetta pidetään. Varsinkin nuorille pakkauksen ulkonäöllä on merkitystä tuotteen hankkimiselle.

Vähittäismyyntipakkausten ei tule erottua muista savuttomien nikotiinituotteiden vastaavista pakkauksista, eikä ulkoasulla tule voida edistää myyntiä tai markkinoida tuotetta. Ulkoasun ei tulisi myöskään koskaan viedä huomiota lakisääteisiltä terveystietoilta.

19 j §

Savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkausten muun ulkoasun (kuten rasian muodon) tulisi yllä mainituin perusteluin olla säänneltävissä samalla tavoin kuin muidenkin nikotiini- ja tupakkatuotteiden. CLP-asetuksia tulisi noudattaa pakkauksien ulkomuodossa.

EPT-verkosto kannattaa turvasuljinta pakkauksiin. Tuotteiden joutuminen lasten ulottuville voi aiheuttaa vaaratilanteen, ja esimerkiksi Myrkytystietokeskus on jo raportoinut myrkytystapauksista. Koska nikotiinipussien nikotiinimäärä voi olla korkea, tulisi pakkauksissa olla tarvittavat suojelumekanismit lapsia varten.

19 k §

EPT-verkoston näkökulmasta myös nikotiinipussien väriä tulisi säännellä. Valkoinen väri, ja nyt sallitut maun mentoli ja minttu viestii raikkaudesta, mikä ei ole hyväksyttävää terveydelle haitallisissa tuotteissa. Tumalla värillä voitaisi erottaa tuotteet nikotiinikorvaustuotteeksi tarkoitetuista pusseista, jotka voivat olla myös valkoisia. Verkosto ehdottaa, että valkoinen väri nikotiinipusseissa ei olisi jatkossa sallittu, vaan sen korvaisi sama tumma väri kuin rasioissa itsessään.

22 a §

EPT-verkosto kannattaa yhdenmukaista säätelyä kaikille tupakka- ja nikotiinituotteille. Sille, että tuotteilla olisi toisistaan eriävät käytännöt, ei ole perusteita.

22 b §

EPT-verkoston näkökulma on, että pakkauksista helposti irrotettavia tuotetietoja sisältäviä tarroja tai etikettejä ei tulisi sallia.

Muut mahdolliset kommentit

EPT-verkosto pitää kiinni kannastaan koskien nikotiinipussien sallimista, eikä hyväksy nikotiinipussien myyntiä.

Verkosto on erityisen huolissaan lapsista ja nuorista. Mikäli nikotiinipusseja myydään, tulisi niiden haitallisuutta ja houkuttelevuutta voida lakisääteisesti vähentää. Yllä mainitun säätelyn lisäksi verkosto haluaa nostaa erityisesti esiin pussien korkean nikotiinipitoisuuden sekä esittää pussien ostamiselle 20 vuoden ikärajan. Sallittu nikotiinipitoisuus 16,6 mg/g per nikotiinipussi, on asetettu muissa maissa selvästi matalammaksi. Esimerkiksi Latviassa ja Liettuassa raja on 4 mg/g. Belgiassa koko tuote on kielletty.

Lausuntopyynnössä esitetyt rajoitukset liittyen nikotiinipussien vähittäismyyntipakkausten ulkoasuun ja muihin ulkoisiin ominaisuuksiin tulisi astua voimaan välittömästi, kun tuotteisiin liittyvä tupakkalaki on otettu käyttöön. Suunnitelma ottaa käyttöön pakkausten rajoitukset vasta vuonna 2026 on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta liian myöhään.

Eloranta Annika
Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto